

Predictive Power of Study Rate by Cultural Intelligence, Social Factors & Life Style of Sanandaj Public Libraries

Document Type: Research Paper

Faramarz Soheili

***Corresponding author:** Associated Professor, Department of Knowledge and Information Science, Payame Noor University, Tehran, Iran. E-mail: F_soheili@pnu.ac.ir

Shabboo Rashiditabar

MSc, Department of Knowledge and Information Science; Public library Expert, Kordestan, Iran.
E-mail: shabnamrashidi61@yahoo.com

Saleh Rahimi

Associated Professor, Department Of Knowledge and Information Science, Razi University, Kermanshah, Iran. E-mail: s.rahimi@razi.ac.ir

Abstract

Purpose: The purpose of this study was to predict the study rate by cultural intelligence, social factors and lifestyle in public library members in Sanandaj city.

Methodology: The research method was correlational survey. In this research, formal validity was applied. setting up the questionnaires, to review and comment on the questionnaires, they were presented to a few experts then their comments and corrections were made. 381 persons were selected by class-random sampling methods. Questionnaires were used to data gathering. Regression was used for data analysis.

Findings: research finding indicated that the predictive power of cultural intelligence and social factors for prediction of rate of studying was statistically significant, but there was no significance relationship between lifestyle and the rate of studying members in Sanandaj public libraries. Conclusion. The coefficients of variable regression of social factors showed that this variable can explain the variance of the variable of the study rate significantly.

Conclusion: Despite the importance of cultural intelligence topic, no observed and it was identified that cultural intelligence is needed skills to adapt to new situations and it confirms that people with high cultural intelligence has higher ability in studing, reading and problems solving.

Keywords: Cultural Intelligence, Study Amount, Lifestyle, Social Factors, Public Libraries of Sanandaj.

Citation: Soheili, F., Rashiditabar, Sh., & Rahimi, S. (2022). Predictive Power of Study Rate by Cultural Intelligence, Social Factors & Life Style of Sanandaj Public Libraries. *Management of Information Resources & Services*, 9(2), (39-54). (In Persian)

(DOI): 10.30473/mrs.2022.66141.1545

Quarterly Journal of Management of Information Resources & Services

Vol 9, No 2, (Series 34), Summer 2022, (39-54)

Received: (2022/11/19)

Accepted: (2022/12/21)

Copyrights

© 2022 by the authors. Lisensee PNU, Tehran, Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY4.0) (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>)

بررسی قدرت پیش‌بینی میزان مطالعه از طریق هوش فرهنگی، عوامل اجتماعی و سبک زندگی اعضای کتابخانه‌های عمومی شهر سنج

نوع مقاله: پژوهشی

فرامرز سهیلی

*نویسنده مسئول: دانشیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

E-mail: F_soheili@pnu.ac.ir

شبو رشیدی تبار

کارشناس ارشد، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی؛ کارشناس کتابخانه‌های عمومی، کردستان، ایران.

E-mail: shabnamrashidi61@yahoo.com

صالح رحیمی

دانشیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران.

E-mail: s.rahimi@razi.ac.ir

چکیده

هدف پژوهش: هدف این پژوهش، پیش‌بینی میزان مطالعه از طریق هوش فرهنگی، عوامل اجتماعی و سبک زندگی اعضای کتابخانه‌های عمومی شهر سنج است.

روش کار پژوهش: این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر روش پیمایشی است. جامعه پژوهش، کلیه اعضای فعال کتابخانه‌های عمومی در شهر سنج، شامل ۶۴۱۱ نفر بودند که ۳۸۱ نفر به روش تصادفی طبقه‌ای به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. نرم‌افزار مورد استفاده Smart-PLS است.

یافته‌ها: متغیر هوش فرهنگی و عوامل اجتماعی بر میزان مطالعه تأثیر معنادار و ضعیف، اما سبک زندگی بر میزان مطالعه تأثیر معنادار و متوسط دارد. بیشترین تأثیر مستقیم را به ترتیب اولویت سبک زندگی، هوش فرهنگی و عوامل اجتماعی بر میزان مطالعه دارند و فرضیات این پژوهش نیز مورد تأیید واقع شدند.

بحث و نتیجه‌گیری: عوامل مختلفی می‌توانند در امر مطالعه تأثیرگذار و باعث ارتقای فرهنگ مطالعه شوند. نتایج این پژوهش می‌تواند در برنامه‌ریزی‌های درازمدت نهادهای متولی گسترش فرهنگ مطالعه به ویژه نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور مورد استفاده قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: هوش فرهنگی، میزان مطالعه، سبک زندگی، عوامل اجتماعی، کتابخانه‌های عمومی، سنج.

استناد: سهیلی، فرامرز و رشیدی تبار، شبو و رحیمی، صالح (۱۴۰۱). بررسی قدرت پیش‌بینی میزان مطالعه از طریق هوش فرهنگی، عوامل اجتماعی و سبک زندگی اعضای کتابخانه‌های عمومی شهر سنج. *مدیریت منابع و خدمات اطلاعاتی*، ۲۹(۲)، (۳۹-۵۴).

Copyrights

© 2022 by the authors. Licensee PNU, Tehran, Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY4.0) (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>)

(DOI): 10.30473/mrs.2022.66141.1545

فصلنامه مدیریت منابع و خدمات اطلاعاتی

سال نهم، شماره دوم، (پیاپی ۳۴)، تابستان ۱۴۰۱، (۳۹-۵۴)

تاریخ دریافت: (۱۴۰۱/۰۸/۲۸)

تاریخ پذیرش: (۱۴۰۱/۰۹/۳۰)

مقدمه

امروزه سرانه مطالعه به عنوان یکی از مقوله‌های مهم توسعه فرهنگی کشورها به حساب می‌آید و معمولاً سرانه مطالعه در کشورهای توسعه یافته بیشتر از سایر جوامع است. عوامل مختلفی بر افزایش یا کاهش سرانه مطالعه تأثیر گذارند. از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر مطالعه می‌توان هوش و انواع آن را نام برد. هوش فرهنگی^۱ یکی از انواع هوش است. هوش فرهنگی به ظرفیت‌های شخصی اطلاق می‌شود که فرد را به تعامل مؤثر با دیگر انسان‌ها با پیشینه و زمینه‌های فرهنگی گوناگون ترغیب می‌کند (بریسلین^۲ و همکاران، ۲۰۰۶).

هوش فرهنگی نشانه توانایی مؤثر بودن میان فرهنگ‌های مختلف است و این مهارت‌ها می‌تواند به افراد آموزش داده شود (ان جی^۳ و همکاران، ۲۰۰۹: ۵۱۵). ارلی و انگ^۴ (۲۰۰۳) هوش فرهنگی را به عنوان یک سازه چندبعدی شامل ابعاد فراشناختی^۵، شناختی^۶، انگیزشی^۷ و رفتاری^۸ مفهوم‌سازی کرده‌اند: بعد فراشناختی هوش فرهنگی به سطح آگاهی فرهنگی فرد یا میزان هوشیاری حین تعاملات میان فرهنگی اطلاق می‌شود. افراد با هوش فرهنگی فراشناختی بالاتر هنگام تلاش برای انطباق با فرهنگ‌های جدید با فرآیندهای شناختی سطح بالاتر درگیر می‌شوند. مثل اینکه چگونه برای یادگیری فرهنگ جدید برنامه‌ریزی کنند، درعین حال، پیشرفت خود را در محیط جدید ارزیابی و بر آن نظارت می‌کنند (ایمای و گلفند^۹، ۲۰۱۰). هوش فرهنگی شناختی به دانش اکتسابی فرد در رابطه با تشابهات و تفاوت‌های هنجارها، عادات، آداب و رسوم سایر فرهنگ‌ها مربوط می‌شود. هوش فرهنگی انگیزشی به توانایی فرد در توجه مستقیم به انطباق با فرهنگ جدید مربوط می‌شود. به طور مشخص، هوش فرهنگی انگیزشی به انگیزه ذاتی و خود کارآمدی در انطباق با فرهنگ‌های جدید اطلاق می‌شود؛ بنابراین، افراد دارای هوش فرهنگی انگیزشی بالا از تعامل با فرهنگ‌های جدید لذت می‌برند و در رابطه با توانایی‌های شخصی خود در این تعاملات احساس اعتماد به نفس دارند. نهایتاً، هوش فرهنگی رفتاری، قابلیت فرد را برای نمایش

اعمال کلامی و غیرکلامی مناسب در تعامل با افرادی از فرهنگ‌های مختلف نشان می‌دهد (ارلی و موساکاواسکی^{۱۰}، ۲۰۰۴). این عنصر هوش فرهنگی بر روی این موضوع تمرکز می‌کند که افراد در شرایط مواجهه با فرهنگ جدید، چگونه عمل می‌کنند (اعمال آشکار فرد). در واقع، هوش فرهنگی رفتاری به توانایی فرد برای انجام واکنش مناسب اشاره دارد. از طرفی دیگر عوامل اجتماعی زیادی وجود دارد که بر مطالعه تأثیرگذار هستند اما، نقش خانواده، نظام آموزشی، رسانه‌های جمعی و اجتماعی، کتابخانه‌ها و دولت در این میان بسیار برجسته‌تر است. محیط و شرایط خانواده و روش تربیتی و آموزشی والدین نقش بسزایی در انس کودک با کتاب دارد. عادت به مطالعه یک امر اکتسابی است و کودک این را از والدین خود می‌آموزد. بی‌شک در خانواده‌هایی که پدر و مادر اهل کتاب و مطالعه‌اند، فرزندان نیز افرادی علاقه‌مند به مطالعه بار خواهند آمد. خانواده عامل بسیار مؤثری در ایجاد عادت به مطالعه و ترویج فرهنگ مطالعه است. محیط و شرایط خانواده، روش تربیتی و آموزشی والدین، طرز تفکر و نگرش والدین در رابطه با مطالعه و کتاب‌خوانی، وجود کتب و نشریات قابل‌دسترس و همچنین سطح اقتصادی و پایگاه اجتماعی خانواده، نقش به‌سزایی در تقویت عادات مطالعه و کتاب‌خوانی دارد (همائی و اشرفی‌ریزی، ۱۳۹۲). پس از خانواده، دشوارترین وظیفه در اشاعه فرهنگ مطالعه در هر جامعه‌ای بر عهده نظام آموزشی و پرورشی آن جامعه است. اگر فردی در مدرسه با کتاب آشنا شده و لذت مطالعه، خودآموزی و افزایش معلومات عمومی را درک کند و با مطالعه خو بگیرد، در تمام دوران زندگی، از کتاب دست نمی‌کشد. بدیهی است که آموزش و پرورش از مهم‌ترین سازمان‌ها در هر جامعه است. چون منشأ تربیت نیروی انسانی و محل پرورش استعدادها و موردنیاز برای پیشرفت کشور است. اهداف و راهبردهای آموزشی در این نهاد، ساختار آموزشی، مدارس را تشکیل داده و بر میزان پیشرفت دانش‌آموزان اثر می‌گذارد (سرمدی و همکاران، ۱۳۸۹). فرایند تعلیم و تربیت به واسطه فراهم نمودن مقدمات رشد فردی و رفاه جمعی در زندگی انسان‌ها از نقش مهمی برخوردار است (طالب‌زاده نوبریان، ابوالقاسمی، جمالی تازه‌کند، ۱۳۹۱). بعد از دو عامل فوق، مهم‌ترین نهاد فرهنگی جامعه که وظیفه و هدف اصلی خود را گسترش فرهنگ مطالعه و دسترس‌پذیر ساختن اطلاعات می‌داند، کتابخانه‌های عمومی هستند.

1. Cultural Intelligence
2. Brislin
3. Ng
4. Earley, Ang
5. Meta Cognitive
6. Cognitive
7. Motivation
8. Behavioral
9. Imai & Gelfand

از قالب‌های مختلفی استفاده می‌کند. فیلم، سریال و قالب‌های نمایشی مختلف، مستندها، برنامه‌های گزارشی و خبری، میزگردها و گفت‌وگوها، مسابقات و ... قالب‌های مختلفی هستند که مدیران و برنامه‌سازان می‌توانند بسته به پیامی که می‌خواهند منتقل کنند، از آن‌ها استفاده کنند (تواضعی، ۱۳۸۸). آخرین مورد هم در این پژوهش، شیوه‌ی حکومت و همچنین شرایط اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی حاکم بر جامعه است که نقش بزرگ و غیرقابل انکاری در ترویج فرهنگ مطالعه دارند. در این زمینه نقش فرهنگ، سنت‌های اجتماعی و متولیان فرهنگی بیش از همه مهم و حیاتی جلوه می‌کند. توسعه فرهنگ مطالعه و کتاب‌خوانی، یک عزم همگانی را می‌طلبد ولی سهم دولت نیز بسیار مهم است. در سال‌های اخیر، از طریق نهادهای دولتی، اقدامات مهمی در این خصوص صورت گرفته و از کارهای مهمی که با شتاب بیشتری دنبال شده، برگزاری نمایشگاه‌های کتاب در سطح ملی و استانی، اهدای جوایز ادبی، اهدای کتاب، دادن بن‌های کتاب و توجه به زیرساخت‌های لازم برای امر مطالعه بوده است. از طرفی توقعات عمومی از وزارت ارشاد نیز بیش‌ازحد بوده است؛ زیرا دستگاه‌های دیگری نیز در این مهم، سهیم هستند. باید نهادهای دولتی و غیردولتی، چون شهرداری‌ها، در اختصاص هرچه سریع‌تر بودجه نیم درصدی به کتابخانه‌های عمومی و تأمین اعتبارات لازم جهت خرید کتاب و ایجاد فضای لازم کتابخانه‌ها، اقدام نمایند. از طرفی دولت باید بنیان‌های فرهنگی را در استان‌های محروم، تقویت کند تا به سطح مطلوب برسند. زیرا توجه لازم به این مقوله سبب رسیدن جامعه به سطح ایدئال فرهنگی می‌شود. دولت به‌عنوان متولی بسیاری از امور فرهنگی، با در اختیار داشتن رسانه‌های گروهی، سازمان‌ها و نهادهای دخیل، و با سیاست‌گذاری‌های دقیق، نقش بسزایی در ایجاد فرهنگ مطالعه می‌تواند، ایفا کند (نقل در همائی و اشرفی‌ریزی، ۱۳۹۲).

علاوه بر موارد فوق، سبک زندگی نیز می‌تواند بر مطالعه تأثیر بگذارد. سبک زندگی شیوه‌ای نسبتاً ثابت است که فرد برای رسیدن به اهداف خود به کار می‌برد یعنی راهی برای رسیدن به اهداف زندگی است. این سبک حاصل دوران کودکی فرد است، به عبارت دیگر، سبک زندگی بعد عینی و کمیت‌پذیر شخصیت افراد است (لعلی، عابدی و کجیاف،

کتابخانه‌های عمومی در راستای ارائه خدمات مطلوب به کاربران و ارتقای سطح مطالعه شهروندان، نیازمند کارکنانی هستند که خود اهل مطالعه، خواندن و دانش‌افزایی بوده و با انواع منابع و قالب‌های اطلاعاتی و بسترهای مطالعاتی آشنا باشند و آگاهی و شناخت نسبی از تازه‌های نشر، آثار و نویسندگان برجسته در رشته‌ها و حوزه‌های موضوعی مختلف داشته باشند. کتابداران باید شناخت مناسبی از جامعه و نیاز اطلاعاتی افراد داشته باشند. مجموعه‌سازی را متناسب با نیاز اطلاعاتی کاربران انجام داده و در انجام امور فهرست‌نویسی و رده‌بندی با تسلط بر محتوای اثر دارای مهارت باشند. مشاور اطلاعاتی بوده و بتوانند به‌خوبی با کاربران ارتباط برقرار کنند. اطلاعات عمومی خود را به‌روز نمایند و هم به‌طور مداوم دانش تخصصی و حرفه‌ای خود را توسعه داده و به آموخته‌های پیشین خود در دوران تحصیل بیفزایند، به‌گونه‌ای که همواره چندین گام جلوتر از مخاطبان کتابخانه باشند و مطالعه راهی برای دستیابی به چنین توانمندی‌هایی است (یاری، ۱۳۹۵). از سوی دیگر، امروزه رسانه‌ها در ساخت‌دهی و جهت‌دهی به فرهنگ تأثیر زیادی دارند، چون ارزش‌ها، هنجارها و رفتارهای فرهنگی جامعه متأثر از محتوا و پیام‌های فرهنگی است که از طریق رسانه‌های فرهنگ‌ساز جامعه شامل کتاب‌ها، مجلات، روزنامه‌ها، فیلم‌های سینمایی، تلویزیونی، ماهواره‌ای و سایت‌های اینترنتی ترویج می‌شود و اقشار و گروه‌های مختلف اجتماعی به میزان استفاده‌ای که از رسانه‌های گوناگون می‌کنند، از آن‌ها تأثیر می‌پذیرند. به همین دلیل برای اصلاح ارزش‌ها، هنجارها و رفتارهای فرهنگی می‌توان از رسانه‌های ارتباطی جامعه استفاده کرد (مرکز مطالعات راهبردی شورای عالی انقلاب فرهنگی، ۱۳۸۸: ۱۸). رادیوها، تلویزیون‌ها، ماهواره‌ها، وبلاگ‌ها، وبسایت‌ها، سینماها، تئاتر و دیگر ابزارهای وسایل ارتباطی جمعی، هرکدام به نحوی در توسعه فرهنگ مکتوب و صنعت کتاب نقش دارند؛ هرچند گمان می‌رفت که این ابزارها به‌نوعی محدودیت‌ها و موانعی نیز در راه مطالعه باشند. ضمن تأیید و تأکید بر این نکته که این صنایع دارای کارکردهای متناقضی هستند، یعنی هم به توسعه مطالعه و هم محدود ساختن آن می‌توانند کمک کنند، باید گفت در جوامع امروزی این ابزارها برای عده‌ای در خدمت گسترش مطالعه و کتاب‌خوانی است و برای عده‌ای دیگر به‌صورت مانعی در کتاب و مطالعه عمل می‌کنند (فاضلی، ۱۳۹۰، ۴). در بین تمام رسانه‌ها، نقش تلویزیون در پیشبرد فرهنگ مطالعه بارزتر است. هر رسانه‌ای برای ارتباط با مخاطبانش

مراسمی با عنوان کتاب سال، کتاب فصل، کتاب ماه و کتاب هفته است. امروزه به دلیل حضور شبکه‌های اجتماعی و فضای مجازی افراد خود را بی‌نیاز از مطالعه می‌بینند. پیامد این نگرش را می‌توان در شمارگان پایین تعداد کتاب‌ها دید. عوامل متعددی از جمله: خانواده، مدرسه، کیفیت کتاب-ها، سیاست فرهنگی و آموزشی، توسعه اقتصادی و اجتماعی و کمبود کتابخانه‌ها را نمی‌توان نادیده گرفت. فقر، وجود رسانه‌های متعدد و جدید، عدم آموزش صحیح، گرایش‌های شدید به فعالیت‌های اقتصادی، انفعالی عمل کردن رسانه-های گروهی به خصوص صدا و سیما و از همه مهم‌تر ریشه‌دار نبودن فرهنگ مطالعه در بین مردم ایران از دلایل عمده عدم گرایش افراد جامعه به کتاب و مطالعه است (نظری و عصاره، ۱۳۸۹).

جوامع با سرانه مطالعه بالا، از فرهنگ غنی برخوردار هستند. استان کردستان سرزمینی است که از فرهنگ غنی برخوردار است. از سوی دیگر وضعیت متغیرهای مذکور در استان کردستان و به ویژه در شهر سنندج مشخص نیست. باتوجه به اینکه، سرانه و علاقه به مطالعه در کل کشور و به تبع در استان کردستان و شهر سنندج در حد نسبتاً پایینی است، تعداد اعضای فعال کتابخانه‌ها نیز گویای این واقعیت است.

پژوهش‌های متعددی به امر مطالعه و مؤلفه‌های مربوط به آن پرداخته است اما پژوهشی که به بررسی رابطه هوش فرهنگی، عوامل اجتماعی و سبک زندگی به‌طور هم‌زمان بر میزان مطالعه پرداخته باشد، یافت نشد. با توجه به مطالب فوق، این پژوهش درصدد بررسی این مسأله است که هوش فرهنگی، عوامل اجتماعی و سبک زندگی چه مقدار قدرت پیش‌بینی میزان مطالعه اعضای کتابخانه‌های عمومی شهر سنندج دارند؟

پژوهش‌های مختلفی به بررسی میزان مطالعه و عوامل اثرگذار بر آن پرداخته‌اند که در ادامه تلاش شده است به آن دسته از پژوهش‌های مرتبط با پژوهش حاضر اشاره شود. نتایج پژوهش مختاری، ریچارد و گاردنر^۲ (۲۰۰۹) نشان داد که کل زمانی که دانشجویان در طول هفته برای مطالعه غیردرسی صرف کردند، به‌طور میانگین ۷/۶۸ ساعت و برای مطالعه درسی ۱۵/۹ ساعت در هفته بوده است. همچنین بیشتر دانشجویان پاسخ داده بودند که از استفاده از اینترنت خیلی بیشتر از مطالعه درسی، مطالعه غیردرسی و یا تماشای

اولین بار آلفرد آدلر^۱ سبک زندگی را مطرح کرد. آدلر در نوشته‌های آخر خود این باور را ابراز کرد که سبک زندگی (خویشتن) توسط فرد خلق می‌شود. انسان‌ها تنها یک هدف غایی دارند، برتری یا کمال؛ اما رفتارهای خاص زیادی وجود دارند که افراد از طریق آن‌ها در تکاپوی دستیابی به این هدف هستند. هر یک از ما به نوعی برای برتری تلاش می‌کنیم. هر کدام از ما یک الگوی منحصر به فردی از ویژگی‌ها، رفتارها و عادت‌ها پدید می‌آوریم که از طریق آن در پی هدف برمی‌آییم. به بیان دیگر، هر فردی سبک زندگی متمایزی را شکل می‌دهد (شولتز، ۱۳۷۸: ۱۴۹). سبک زندگی دارای ده عامل است که به ترتیب عبارتند از: سلامت جسمانی، ورزش و تندرستی، کنترل وزن و تغذیه، پیشگیری از بیماری‌ها، سلامت روان-شناختی، سلامت معنوی، سلامت اجتماعی، اجتناب از داروها، مواد مخدر و الکل، پیشگیری از حوادث و سلامت محیطی.

طبق آمار اعلام شده از سوی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور سرانه مطالعه در کل کشور در هر روز (مطالعه چاپی و الکترونیکی در همه حوزه‌ها)، ۷۵ دقیقه و ۳۵ ثانیه هست؛ که از این میزان ۱۵ دقیقه و ۱۷ ثانیه مربوط به مطالعه کتاب است. در این میان میزان مطالعه در استان کردستان در هر روز ۶۵ دقیقه و ۱۲ ثانیه است و ۱۶ دقیقه و ۳۵ ثانیه مربوط به مطالعه کتاب است (نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، ۱۳۹۱). همچنین داده‌های حاصل از طرح بررسی و سنجش شاخص‌های فرهنگی کشور (۱۳۹۰) نیز نشان می‌دهد که ۴۷/۸ درصد مردم کشور در طول هفته فاقد مطالعه غیردرسی‌اند و ۱۸/۷ درصد نیز کم‌تر از ۲ ساعت در هفته مطالعه دارند.

از سوی دیگر براساس آمار اعلام شده از سوی اداره کل کتابخانه‌های عمومی استان کردستان، آمار اعضای فعال کتابخانه‌های عمومی شهر سنندج در آخر اردیبهشت سال ۱۳۹۶، ۶۴۱۱ نفر است که حدود یک درصد از مجموع جمعیت شهر سنندج (۴۱۴۰۶۹ نفر) است. این میزان از عضویت در کنار سرانه پایین مطالعه نشان‌دهنده فاصله بسیار با وضعیت مطلوب است. معضل سرانه پایین میزان مطالعه در جامعه ما، جنبه فرهنگی دارد. فعالیت‌های تشویقی با هدف افزایش میزان مطالعه در جامعه محدود به فعالیت‌هایی از قبیل: هفته کتاب، اهدای بن کتاب، تشکیل

تلویزیون لذت می‌برند.

در پژوهشی که مینگ چپو و یین چپو^۱ (۲۰۱۰) با هدف تعیین و شناسایی ارزش‌های فرهنگی و سرمایه فرهنگی خانواده، به انگیزه نوجوانان در ارتباط با مطالعه انجام دادند. نتایج پژوهش مینگ چپو و یین چپو در ۴۱ کشور جهان نشان داد، دانشجویانی که دارای خانواده‌هایی با سرمایه فرهنگی بالا بودند، علاقه و پیشرفت مطالعاتی بیشتری نسبت به سایر دانشجویان داشتند. در پژوهشی دیگر که یوسف^۲ (۲۰۱۰) با هدف تعیین تأثیر عوامل خانوادگی بر عادات مطالعه و علاقه دانش‌آموزان در مدارس ملی ابتدایی در مالزی به مطالعه پرداخت. نتایج نشان داد که هیچ تفاوت قابل توجهی بین درآمد خانواده و عادات مطالعه و علاقه به مطالعه وجود نداشته است. تفاوت معناداری بین شغل پدران و دانش‌آموزان در عادات مطالعه و علاقه وجود داشت. براساس نتایج، عوامل خانوادگی بر عادات مطالعه و علاقه دانش‌آموزان تأثیرگذار بوده است. روهمترا و آرورا^۳ (۲۰۱۲) پژوهشی درباره رابطه هوش فرهنگی و رضایت مشتریان انجام دادند. نتیجه پژوهش آن‌ها نشان داد که بین هوش فرهنگی و رضایت مشتریان رابطه مستقیم و مثبت وجود دارد.

احمد و همکاران (۲۰۱۴) پژوهشی از نوع همبستگی که رابطه هوش و پیشرفت تحصیلی ۲۰۰ نفر از دانشجویان در پیشاور را بررسی کردند. یافته‌های آنان نشان داد که بین هوش و جنسیت با پیشرفت تحصیلی زنان و مردان رابطه وجود ندارد. اسدی سروستانی و کرمی (۱۳۸۷) با هدف بررسی عوامل اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مرتبط با گرایش جوانان به کتاب‌خوانی به پژوهش پرداختند. نتایج آزمون فرضیه‌ها نشان داد که گرایش جوانان به مطالعه با سن، طبقه اجتماعی، سطح تحصیلات فرد و والدین آن‌ها، قومیت، میزان درآمد خانوار، دسترسی به کتاب و کتابخانه و عضویت در انجمن یا تشکلی خاص رابطه معناداری دارد. مهم‌ترین مشکلات جوانان برای مطالعه به ترتیب کمبود مراکز فرهنگی و کتابخانه‌ها، کمبود کتاب‌های مناسب جوانان، مسائل مالی و گرانی، نداشتن انگیزه و علاقه برای مطالعه است.

یافته‌های پژوهش نظری و عصاره (۱۳۸۹) نشان داد که بین میزان مطالعه آزاد دانش‌آموزان دختر و پسر تفاوت

معناداری وجود دارد. یافته‌های پژوهش صمیعی و آقایی (۱۳۹۵) نشان داد که شاخص‌های هوش فرهنگی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاه علامه طباطبایی به ترتیب شاخص استراتژی هوش فرهنگی، شاخص دانش هوش فرهنگی، شاخص انگیزش هوش فرهنگی و شاخص رفتاری هوش فرهنگی است. بین هوش فرهنگی و عملکرد کتابداران رابطه معناداری وجود دارد. پژوهشی را نواح و همکاران (۱۳۹۵) با هدف بررسی تأثیر انواع سرمایه بر سبک زندگی و همچنین تأثیر سبک زندگی بر مطالعه آزاد در بین شهروندان شهر اهواز انجام دادند. نتایج توصیفی تحقیق نشان داد که میزان مطالعه در بین جامعه مورد بررسی در حد پایینی قرار دارد به نحوی که حدود ۴۰ درصد افراد در طول هفته، فاقد مطالعه آزاد هستند یا کمتر از یک ساعت مطالعه می‌کنند. همچنین، نتایج پژوهش نشان داد که سبک زندگی اثر مثبت و معناداری بر میزان مطالعه دارد.

پژوهشی را عصاره و همکاران (۱۳۹۵) با هدف بررسی رابطه بین ابعاد مختلف هوش فرهنگی با عملکرد شغلی کتابداران شاغل در کتابخانه‌های عمومی استان خوزستان انجام دادند. نتایج پژوهش نشان داد که بین هوش فرهنگی و عملکرد شغلی کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان خوزستان رابطه مثبت و معناداری برقرار است و همچنین از بین ابعاد هوش فرهنگی شناختی، فراشناختی، انگیزشی و رفتاری، ابعاد شناختی، فراشناختی و انگیزشی آن با عملکرد شغلی کتابداران رابطه مثبت و معناداری داشت. بررسی پیشینه‌های پژوهش نشان می‌دهد که پژوهشگران عوامل مختلفی را به‌عنوان عوامل مؤثر بر میزان مطالعه، موانع و مشکلات مطالعه و مانند آن مطرح کرده‌اند اما هیچ‌کدام از پژوهش‌های انجام‌شده به‌طور مستقل بر رابطه هوش فرهنگی، عوامل اجتماعی و سبک زندگی بر میزان مطالعه تأکید نداشته‌اند. با وجود مطالعات فراوان در زمینه هوش فرهنگی و مطالعه و بررسی روابط آن‌ها با دیگر مؤلفه‌ها، متأسفانه کمتر محقق به مطالعه این دو مؤلفه در کنار هم پرداخته است و مبانی نظری در این زمینه از فقر جدی رنج می‌برد. از آنجا که عوامل اجتماعی، سبک زندگی و هوش فرهنگی هرکدام دارای مؤلفه‌هایی هستند که بررسی آن‌ها می‌تواند به نهادینه کردن فرهنگ مطالعه اثرگذار باشند، انجام پژوهشی با سه متغیر فوق ضروری به نظر رسید. این پژوهش با نگاهی بین‌رشته‌ای می‌تواند یاری‌گر متخصصان ذی‌ربط در شناسایی موانع و ارائه راهکارهای مناسب در گسترش فرهنگ مطالعه در جامعه باشد؛ لذا در این پژوهش تلاش شده است تا فرضیه‌های زیر مورد آزمون قرار گیرند:

1. Ming chiu & Yin chiu
2. Yusof
3. Rohmetra & Arora

در سال ۲۰۰۳ توسط ارلی و انگ تدوین شد. پرسشنامه شامل ۲۰ گویه است. مشبکی و راموز (۱۳۸۵) در پژوهش خود به بومی‌سازی این پرسشنامه پرداختند (نقل در رحیم‌نیا و همکاران، ۱۳۸۸). همچنین ارلی و انگ ضرایب آلفای کرونباخ را برای بعد فراشناختی (۰/۷۶)، شناختی (۰/۸۴)، انگیزشی (۰/۷۶) و رفتاری (۰/۸۳) محاسبه کرده‌اند. در این پژوهش، ضریب پایایی هوش فرهنگی ۰/۸۷ و مؤلفه‌های انگیزش، شناخت، فراشناخت و رفتار به ترتیب ۰/۷۲، ۰/۸۶، ۰/۸۶ و ۰/۸۵ به دست آمد.

ب) پرسشنامه سبک زندگی: با استفاده از پرسشنامه ساخت و اعتباریابی سبک زندگی (لعلی، عابدی و کجفاف، ۱۳۹۱) سنجیده می‌شود و شامل ده مؤلفه است. پایایی این پرسشنامه در این پژوهش ۰/۹۲ به دست آمده است. ج) پرسشنامه عوامل اجتماعی: پرسشنامه عوامل اجتماعی محقق ساخته است. این پرسشنامه دارای ۲۰ سؤال بود که در بیشتر سؤالات از طیف لیکرت استفاده شده است و تحلیل این نوع سؤالات با توجه به امتیاز بندی بر اساس قاعده لیکرت که در آن خیلی کم (۱)، کم (۲)، متوسط (۳)، زیاد (۴) و خیلی زیاد (۵)، ارزش‌گذاری شده است، صورت گرفت و میانگین امتیاز برای هر سؤال محاسبه شده است. ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه ۰/۸۰ به دست آمده است.

د) پرسشنامه میزان مطالعه: این پرسشنامه توسط پژوهشگر ساخته شد و دارای ۷ سؤال است. در دو سؤال از هفت سؤال از طیف لیکرت استفاده شد و ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه ۰/۷۰ به دست آمد.

فرضیه‌های پژوهش

۱. هوش فرهنگی بر میزان مطالعه اعضای کتابخانه‌های عمومی شهر سنجندج نقش دارد.
۲. عوامل اجتماعی بر میزان مطالعه اعضای کتابخانه‌های عمومی شهر سنجندج نقش دارد.
۳. سبک زندگی بر میزان مطالعه اعضای کتابخانه‌های عمومی شهر سنجندج نقش دارد.

روش کار پژوهش

این پژوهش از نظر هدف از نوع «پژوهش‌های کاربردی» است و از نظر نحوه گردآوری داده‌ها، از نوع «پژوهش‌های توصیفی-پیمایشی» است. از آنجا که پژوهشگران به دنبال تعیین رابطه بین متغیرهای پژوهش هستند، این پژوهش از نوع «پژوهش‌های همبستگی» است. جامعه آماری این پژوهش شامل اعضای کتابخانه‌های عمومی نهادی زیر پوشش اداره کل کتابخانه‌های عمومی استان کردستان در شهر سنجندج بود که در زمان اجرای پژوهش حداقل دارای ۱۵ سال سن بودند. تعداد اعضای فعال کتابخانه‌های عمومی شهر سنجندج در پایان اردیبهشت ماه ۱۳۹۶ تعداد ۶۴۱۱ نفر بود که از این میان ۳۸۱ نفر به عنوان نمونه به صورت تصادفی انتخاب شدند. حجم نمونه بر اساس جدول اندازه جامعه و نمونه کرجسی و مورگان^۱ تعیین شد. از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای نسبتی استفاده شده است. با توجه به اینکه شهر سنجندج در کل هفت کتابخانه عمومی نهادی وجود دارد^۲، طبقات مورد نظر در جامعه مورد بررسی، این هفت کتابخانه را تشکیل می‌داد. همچنین نسبت حضور آزمودنی‌ها در نمونه آماری در کتابخانه‌های مورد بررسی به نسبت حضور اعضایشان در جامعه تعیین گردید. تعداد ۴۰۰ پرسشنامه توزیع شد با توجه به احتمال ریزش پرسشنامه‌ها تعداد پرسشنامه‌های بیشتری توزیع گردید که از این تعداد ۳۵۰ پرسشنامه تکمیل و بازگردانده شد. برای انجام این پژوهش از چند پرسشنامه به عنوان ابزار گردآوری داده‌ها استفاده شده است.

الف) پرسشنامه هوش فرهنگی: پرسشنامه هوش فرهنگی

1. Krejcie & Morgan

۲. این کتابخانه‌ها شامل کتابخانه‌های شهید برهان عالی، ماموستا هه زار، مستوره اردلان، خاتم الانبیاء (ص)، شهید مطهری، فردوسی و امام رضا (ع) هستند.

جدول ۱. تعداد پرسشنامه‌های توزیع شده به ازای هر واحد کتابخانه‌ای

نام کتابخانه عمومی	تعداد اعضای فعال	تعداد پرسشنامه توزیع شده	تعداد پرسشنامه عودت داده شده
شهید مطهری	۲۴۷۴	۱۱۰	۱۰۰
فردوسی	۲۳۳۱	۱۰۰	۸۰
برهان عالی	۱۱۲۶	۱۲۰	۱۱۲
خاتم الانبیا (ص)	۱۰۶	۲۰	۲۰
امام رضا (ع)	۲۶۵	۲۵	۲۲
ماموستا هه ژار	۹۲	۱۵	۱۱
مستوره اردلان	۱۷	۱۰	۵
جمع کل	۶۴۱۱	۴۰۰	۳۵۰

(چوا و چن^۷، ۲۰۰۹). همچنین در این پژوهش جهت تعیین پایایی^۸ پرسشنامه از دو معیار (ضریب آلفای کرونباخ^۹ و ضریب پایایی مرکب^{۱۰}) بر طبق نظر فورنل و لاکر (۱۹۸۱) استفاده شده است. ضرایب آلفای کرونباخ تمامی متغیرها در این پژوهش، از حداقل مقدار (۰/۷۰) بیشتر است. پایایی مرکب بر خلاف آلفای کرونباخ که به‌طور ضمنی فرض می‌کند هر شاخص وزن یکسانی دارد، متکی بر بارهای عاملی^{۱۱} حقیقی هر سازه است؛ و بنابراین معیار بهتری را برای پایایی ارائه می‌دهد. پایایی مرکب باید مقداری بیش از ۰/۷۰ را به دست آورد تا بیانگر ثبات درونی سازه باشد. در جدول ۲ و ۳ نتایج پایایی و روایی ابزار سنجش به‌طور کامل آورده شده است.

برای تأیید روایی^۱ ابزار اندازه‌گیری از سه نوع روایی ارزیابی استفاده شده، روایی محتوا^۲، روایی همگرا^۳ و روایی واگرا^۴. روایی محتوا به‌وسیله اطمینان از سازگاری بین شاخص‌های اندازه‌گیری و ادبیات موجود ایجاد می‌شود، این روایی توسط نظرسنجی از استادان حاصل شد. روایی همگرا به این اصل بر می‌گردد که شاخص‌های هر سازه با یکدیگر همبستگی میانه‌ای داشته باشند. طبق گفته فورنل و لاکر^۵ (۱۹۸۱)، معیار روایی همگرا بودن این است که میانگین واریانس‌های خروجی^۶ (AVE) بیشتر از ۰/۵ باشد. روایی واگرا نیز از طریق مقایسه جذر AVE با همبستگی بین متغیرهای مکنون (جدول ۲) سنجیده شده و برای هر کدام از سازه‌های انعکاسی جذر AVE باید بیشتر از همبستگی آن سازه با سایر سازه‌ها در مدل باشد

جدول ۲. روایی همگرا و پایایی ابزار اندازه‌گیری

متغیرهای پژوهش	ضریب میانگین واریانس استخراج شده (AVE)	بارهای عاملی		ضریب پایایی مرکب	ضریب پایایی آلفای کرونباخ
		ضریب مسیر	آزمون t		
هوش فرهنگی	۰/۴۸	-	-	۰/۸۶	۰/۸۱
هوش انگیزشی	-	۰/۶۵	۵/۴۰	-	-
هوش فراشناختی	-	۰/۵۰	۲/۴۱	-	-
هوش رفتاری	-	۰/۷۷	۸/۱۰	-	-
هوش شناختی	=	۰/۸۰	۸/۵۴	-	-
عوامل اجتماعی	۰/۳۷	-	-	۰/۷۱	۰/۷۶
عوامل رسانه	-	۰/۸۸	۸/۸۵	-	-
عوامل نظام	-	۰/۴۷	۶/۷۸	-	-
عوامل کتابخانه	-	۰/۳۹	۲/۸۱	-	-
عوامل دولت	-	۰/۵۸	۲/۷۳	-	-

7. Choua & Chen

8. Reliability

9. Coefficient of Cronbach's Alpha

10. Coefficient of Composite Reliability

11. Loadings Factors

1. Validity

2. Content Validity

3. Convergent Validity

4. Divergent Validity

5. Fornell & Larcker

6. Average Variance Extracted

ادامه جدول ۲. روایی همگرا و پایایی ابزار اندازه‌گیری

متغیرهای پژوهش	ضریب میانگین	بارهای عاملی	ضریب پایایی مرکب	ضریب پایایی
وارianس استخراج شده (AVE)				آلفای کرونباخ
سبک زندگی	۰/۵۹	-	-	۰/۸۴
سلامت جسمانی	-	۰/۳۳	۲/۱۸	-
ورزش و تندرستی	-	۰/۶۶	۳/۰۰	-
کنترل وزن و تغذیه	-	۰/۵۱	۳/۰۸	-
پیشگیری از بیماری‌ها	-	۰/۵۵	۳/۶۲	-
سلامت روان‌شناختی	-	۰/۴۷	۲/۳۶	-
سلامت معنوی	-	۰/۴۴	۵/۴۹	-
سلامت اجتماعی	-	۰/۴۵	۲/۲۴	-
اجتناب از داروها و	-	۰/۴۹	۲/۸۱	-
مواد مخدر	-	۰/۴۸	۲/۹۴	-
پیشگیری از حوادث	-	۰/۴۱	۳/۱۴	-
سلامت محیطی	-	-	-	-
میزان مطالعه	۰/۵۱	-	-	۰/۷۴

جدول ۳. ماتریس همبستگی و بررسی روایی واگرا

متغیر	هوش فرهنگی	عوامل اجتماعی	میزان مطالعه	سبک زندگی	جذر (AVE)
هوش فرهنگی	۰/۷۹				۰/۷۹
عوامل اجتماعی	۰/۷۵۰	۰/۷۳			۰/۷۳
میزان مطالعه	۰/۷۸۹	۰/۷۹۸	۰/۷۱		۰/۷۱
سبک زندگی	۰/۵۳۶	۰/۵۲۴	۰/۸۱۹	۰/۷۵	۰/۷۵

یافته‌های پژوهش

وضعیت هوش فرهنگی در میان اعضای کتابخانه‌های عمومی شهر سنجند، جدول ۴ حاوی داده‌های مربوط به آماره‌های توصیفی متغیر هوش فرهنگی و مؤلفه‌هایش است.

براساس مطالب عنوان شده و نتایج حاصله از خروجی‌های نرم‌افزار SMART-PLS در جداول فوق نشان‌دهنده این است که، ابزار اندازه‌گیری از روایی (محتوا، همگرا، واگرا) و پایایی (بار عاملی، ضریب پایایی مرکب، ضریب آلفای کرونباخ)، مناسب برخوردار هستند.

جدول ۴. آماره‌های توصیفی مربوط به متغیر هوش فرهنگی و مؤلفه‌های آن

میانگین	وارianس	انحراف معیار	چولگی	کشی‌دگی	کمترین	بیشترین
هوش فرهنگی	۴/۲۰	۰/۸۹	۰/۹۴	-۰/۱۳	-۰/۵۱	۶/۳۲
فراشناختی	۴/۵۸	۱/۹	۱/۳۷	-۰/۴۴	-۰/۴۱	۷
شناختی	۳/۶۴	۱/۸۵	۱/۳۶	۰/۱۰	-۰/۶۱	۷
انگیزشی	۴/۶۰	۱/۳۸	۱/۱۷	-۰/۴۷	-۰/۳۷	۶/۸
رفتاری	۳/۹۶	۱/۹	۱/۳۹	-۰/۱۱	-۰/۹۴	۶/۸

باید گفت میزان این متغیر در میان پاسخگویان در حد بالایی است و اینکه، وضعیت هوش فرهنگی در میان بیشتر این افراد از حد میانگین پاسخگویان نیز بالاتر است. در کل، می‌توان این چنین استنباط کرد که وضعیت هوش فرهنگی مربوط به اعضای کتابخانه‌های عمومی شهر سنجند در وضعیت مطلوبی است.

میانگین نمره هوش فرهنگی پاسخگویان برابر ۴/۲۰ در بازه ۵-۱ است که نشان‌دهنده مقدار بالایی آن است. چولگی مقدار -۰/۱۳ را نشان می‌دهد که مقدار منفی آن نشان‌دهنده چولگی به سمت چپ است و می‌توان این‌گونه استنباط کرد که نمره هوش فرهنگی بیشتر پاسخگویان از میانگین بیشتر است. در پاسخ به این پرسش

وضعیت عوامل اجتماعی در میان اعضای کتابخانه‌های

عمومی شهر سنندج

جدول ۵ داده‌های مربوط به آماره‌های توصیفی متغیر عوامل اجتماعی و مؤلفه‌های آن میانگین نمره پاسخگویان در مورد متغیر عوامل اجتماعی برابر ۲/۹ در بازه ۱-۵ است که میزان متوسط به پایین آن را نشان می‌دهد. مقدار چولگی این متغیر برابر ۰/۳۱- می‌باشد که چون مقدار آن منفی است یعنی جهت چولگی به سمت چپ است و این مطلب یعنی نمره بیشتر

پاسخگویان در مورد متغیر عوامل اجتماعی از مقدار میانگین بیشتر است. در پاسخ به این پرسش پژوهش می‌توان گفت میزان این متغیر در میان پاسخگویان در حد متوسطی است و اینکه، وضعیت عوامل اجتماعی در میان بیشتر این افراد از حد میانگین پاسخگویان نیز بالاتر است. در کل، می‌توان این چنین استنباط کرد که وضعیت عوامل اجتماعی مربوط به اعضای کتابخانه‌های عمومی شهر سنندج در وضعیت متوسطی است.

جدول ۵. آماره‌های توصیفی مربوط به متغیر عوامل اجتماعی و مؤلفه‌های آن.

میانگین	واریانس	انحراف معیار	چولگی	کشییدگی	کمترین	بیشترین
۲/۹	۰/۲۹	۰/۵۴	-۰/۳۱	-۰/۵۸	۱/۶	۳/۹۷
۲/۷۱	۰/۴۱	۰/۶۴	-۰/۲۸	-۰/۰۴	۱/۱۷	۴/۱۷
۳/۰۳	۰/۷۳	۰/۸۵	-۰/۵۲	-۰/۳۵	۱	۴/۸
۳/۱۴	۰/۴۹	۰/۷	-۰/۷	-۰/۱۶	۱/۲۵	۴/۲۵
۲/۷۳	۰/۸۲	۰/۹۱	-۰/۷۶	-۰/۱۲	۱	۴/۴

وضعیت سبک زندگی در میان اعضای کتابخانه‌های

عمومی شهر سنندج

جدول ۶ حاوی داده‌های مربوط به آماره‌های توصیفی متغیر سبک زندگی و مؤلفه‌های مربوط به آن است. همین جدول مقدار میانگین متغیر سبک زندگی را ۳/۰۵ در دامنه ۱-۵ نشان می‌دهد که نمایان‌گر مقدار متوسط آن است. مقدار چولگی نیز ۰/۵۹- (چولگی به سمت چپ) است نشان‌دهنده این مطلب است که نمره بیشتر پاسخگویان در ارتباط با متغیر سبک

زندگی از مقدار میانگین بیشتر است. همچنین در پاسخ به این پرسش می‌توان چنین گفت که میزان این متغیر در میان پاسخگویان در حد متوسطی است و اینکه، وضعیت سبک زندگی در میان بیشتر این افراد از حد میانگین پاسخگویان نیز بالاتر است. در کل، می‌توان این چنین استنباط کرد که وضعیت سبک زندگی مربوط به اعضای کتابخانه‌های عمومی شهر سنندج در وضعیت متوسطی است.

جدول ۶. آماره‌های توصیفی مربوط به متغیر سبک زندگی و مؤلفه‌های مربوط به آن

میانگین	واریانس	انحراف معیار	چولگی	کشییدگی	کمترین	بیشترین
۳/۰۵	۰/۱۴۱	۰/۴۴۳	-۰/۵۹	-۰/۰۵	۱/۹۶	۳/۷۵
۲/۷۶۴	۰/۲۰	۰/۶۰۴	-۰/۴۶۵	-۰/۵۱۷	۱/۷۵	۳/۶
۲/۶۴۵	۰/۳۶	۰/۵۲۵	-۰/۲۶۹	-۰/۱۶۳	۱/۳	۳/۹
۲/۶۹۷	۰/۲۸	۰/۴۴۴	-۰/۱۸۸	-۰/۰۴۹	۱/۳	۳/۹
۳/۲۴۶	۰/۲۰	۰/۶۱۰	-۰/۶۵۳	-۰/۰۵۰	۲/۱	۴
۳/۱۶۰	۰/۳۷	۰/۶۳۷	-۰/۸۷۶	۰/۷۷۴	۱	۴
۳/۳۱۶	۰/۴۰	۰/۵۸۵	-۰/۸۳۲	-۰/۲۵۶	۱/۷	۴
۳/۲۳۷	۰/۳۴	۰/۷۹۵	-۰/۹۳۴	۰/۵۰۳	۱/۶	۴
۳/۲۴۲	۰/۶۳	۰/۶۱۸	-۱/۲۱۵	۰/۶۰۳	۱	۴
۳/۱۴۹	۰/۳۸	۰/۶۱۵	-۰/۵۷۴	-۰/۰۵۷	۱/۳	۴
۳/۰۷۲	۰/۳۸	۰/۴۴۳	۰/۲۴۲	-۰/۸۹۴	۱/۸	۴

میانگین کمتر است. بنابراین، می‌توان در پاسخ این پرسش گفت که این میزان، با اندکی تسامح، در حد متوسطی است و اینکه، وضعیت مطالعه بیشتر این افراد از حد میانگین زمان مطالعه پاسخگویان نیز کمتر است. در کل، می‌توان این چنین استنباط کرد که میزان مطالعه اعضای کتابخانه‌های عمومی شهر سنج در وضعیت مطلوبی نیست.

میزان مطالعه اعضای کتابخانه‌های عمومی شهر سنج

جدول ۷ حاوی داده‌های مربوط به آماره‌های توصیفی متغیر میزان مطالعه است.

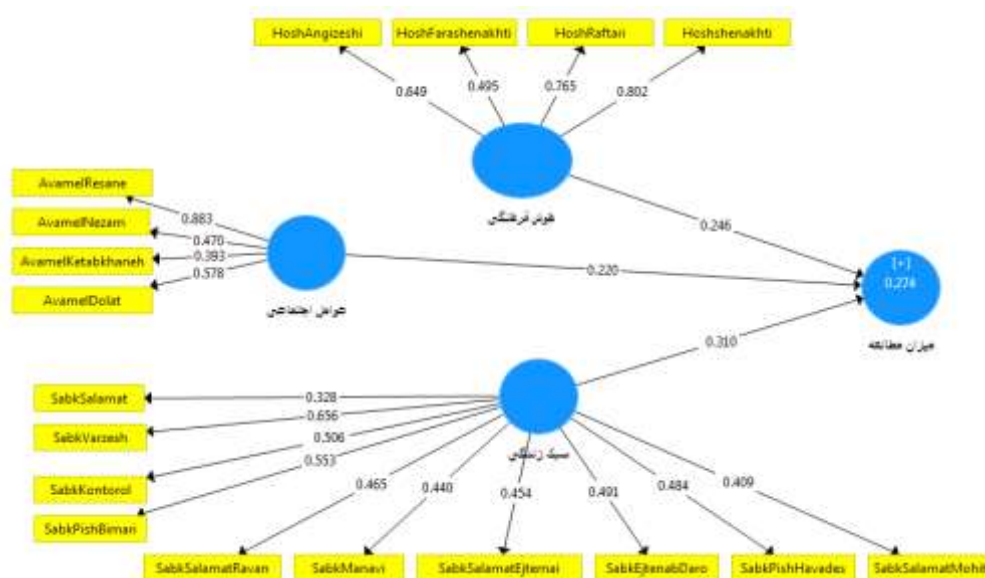
در نهایت، میانگین نمره میزان مطالعه نیز برابر ۲/۸۲ در بازه ۱-۵ است که نشان‌دهنده مقدار متوسط آن است. چولگی این متغیر ۰/۴۹ است که مقدار مثبت آن نشانگر چولگی آن به سمت راست است که بیانگر این واقعیت است که نمره میزان مطالعه بیشتر افرادی که به پرسشنامه‌ها پاسخ داده‌اند از مقدار

جدول ۷. آماره‌های توصیفی مربوط به متغیر میزان مطالعه

میانگین	میانه	نما	واریانس	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی	کمترین	بیشترین
۲/۸۲	۲/۸۰	۲/۲	۰/۴۶۲	۰/۶۸۰	۰/۴۹	-۰/۵۷	۱/۴	۴/۴
میزان مطالعه								

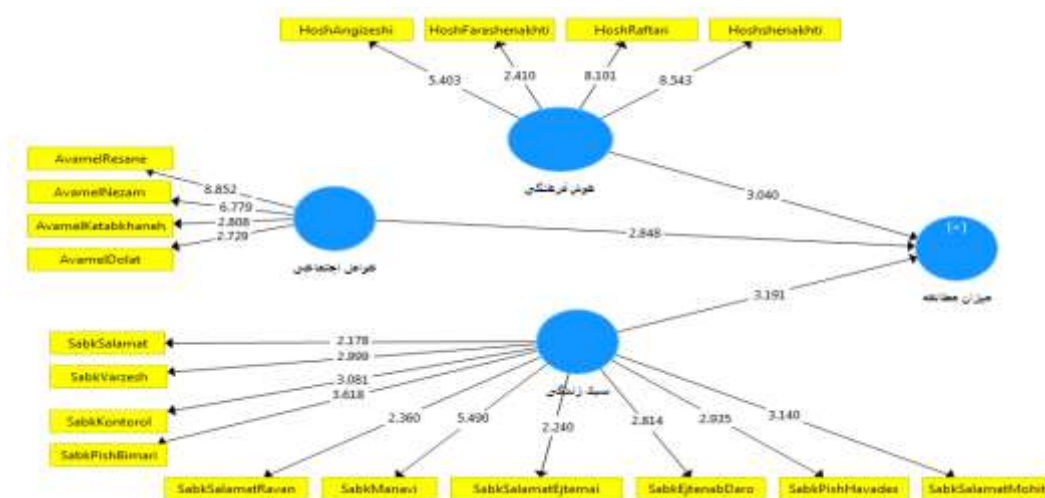
می‌سازد. برآورد پارامترهایی که نشان‌دهنده شاخص‌ها هستند و روابط مسیر، با استفاده از تکنیک‌های حداقل مربعات معمولی صورت می‌گیرد. در این روش، پژوهشگران باید ابتدا ساختار مدل و روابط شاخص‌ها را مشخص کنند. نرم‌افزار مورد استفاده در این پژوهش اسمارت پلاس است. این نرم‌افزار از روش حداقل مربعات جزئی برای ارائه مدل‌های معادلات ساختاری استفاده می‌کند. این نرم‌افزار برای آزمودن تأثیر تعدیل‌کنندگی^۱ نرم‌افزار مناسبی است (فورنل و لارکر، ۱۹۸۱). در ادامه خروجی‌های حاصل از نرم‌افزار و تحلیل آنها آورده شده است.

در این مقاله از روش حداقل مربعات جزئی استفاده شده است که روشی برای مدل‌سازی معادله ساختاری است. مدل‌سازی معادله ساختاری تنها ابزار تحلیل مدل‌های مسیر یا علی است. مدل مسیر این پژوهش، دست کم سه متغیر وابسته دارند که دو متغیر وابسته برای سومین متغیر وابسته نقش متغیر مستقل را بازی می‌کند. در این پژوهش، متغیر میزان مطالعه متغیر وابسته هوش فرهنگی، عوامل اجتماعی و سبک زندگی است. در واقع، این روش ترکیبی است از تحلیل مؤلفه‌های اصلی، که شاخص‌ها را به متغیرهای نهفته مرتبط می‌کند، و تحلیل مسیر، که امکان ایجاد سیستمی از متغیرهای نهفته را فراهم

نمودار ۱. ضرایب مسیر مدل

1. Testing Moderating Effects

نمودار ۲. ضرایب معناداری

۰/۳ تا ۰/۶ باشند ارتباط متوسط و اگر زیر ۰/۳ باشند ارتباط ضعیفی وجود دارد. داده‌های به دست آمده از پژوهش میدانی در نرم‌افزار Smart-PLS اجرا شد و مطابق نمودارهای ۲ و ۳ نتایج فوق به دست آمد تحلیل هریک از روابط که در واقع نشان‌دهنده فرضیه‌های پژوهش می‌باشد به صورت مفید و مختصر در جدول ۸ نشان داده شده است.

شایان ذکر است ارزش t (Value-T) یا معنادار بودن اثر متغیرها را بر هم نشان می‌دهند. اگر مقدار T بیشتر از ۱/۹۶ باشد یعنی، اثر مثبت وجود دارد و معنادار است. اگر بین ۱/۹۶+ تا ۱/۹۶- باشد اثر معناداری وجود ندارد و اگر کوچک‌تر از ۱/۹۶- باشد یعنی اثر منفی دارد ولی، معنادار است؛ و همچنین ضرایب مسیر اگر بالای ۰/۶ باشد بدین معناست که ارتباطی قوی میان دو متغیر وجود دارد، اگر بین

جدول ۸. خلاصه نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌ها

متغیرها	ضریب مسیر	ارزش آزمون T	سطح معناداری	میزان تأثیر
هوش فرهنگی	۰/۲۴۶	۳/۰۴۰	معنادار	ضعیف
عوامل اجتماعی	۰/۲۲۰	۲/۸۴۸	معنادار	ضعیف
سبک زندگی	۰/۳۱۰	۳/۱۹۱	معنادار	متوسط

نتایج حاصل از آزمون فرضیه سوم با ضریب مسیر ۰/۳۱۰ و مقدار T ۳/۱۹۱، گواه بر این دارد که سبک زندگی بر میزان مطالعه تأثیر معنادار و متوسط دارد. برای بررسی میزان تأثیر مستقیم متغیرهای مستقل بر وابسته لازم است تا اثرات کل، مستقیم برای متغیرهای درون‌زای مدل ارائه شود (جدول ۹).

با توجه به جدول ۸ که بر پایه نتایج حاصل از آزمون فرضیات پژوهش به دست آمده است می‌توان عنوان کرد که: نتیجه حاصل از آزمون فرضیه اول با توجه به ضریب مسیر ۰/۲۴۶ و مقدار T ۳/۰۴۰، نشان می‌دهد که هوش فرهنگی بر میزان مطالعه تأثیر معنادار و ضعیف دارد. در آزمون فرضیه دوم با ضریب مسیر ۰/۲۲۰ و مقدار T ۲/۸۴۸، این نتیجه حاصل شد که عوامل اجتماعی بر میزان مطالعه تأثیر معنادار و ضعیف دارد.

جدول ۹. تفکیک اثرات کل، مستقیم و غیرمستقیم

روابط	اثرات مستقیم	اثرات غیرمستقیم	اثرات کل
هوش فرهنگی	۰/۲۴۶	-----	۰/۲۴۶
عوامل اجتماعی	۰/۲۲۰	-----	۰/۲۲۰
سبک زندگی	۰/۳۱۰	-----	۰/۳۱۰

برازش مدل

در مدل های PLS دو مدل آزمون می گردد. شاخص کاملی برای سنجش کل مدل وجود ندارد. اما شاخصی به نام صورت میانگین (R^2) و متوسط مقادیر اشتراکی به صورت دستی محاسبه می شود. از آنجا که این مدار به شاخص مذکور وابسته است، حدود این شاخص بین صفر و یک است، ملاک اصلی برازش مدل شاخص GOF است که از میانگین هندسی میانگین اشتراک و R^2 به دست می آید.

$$GOF = \sqrt{Commality * R^2}$$

جدول ۱۰. مقادیر اشتراکی و ضریب تعیین

متغیر	شاخص اشتراک	R^2
هوش فرهنگی	۰/۳۵۲	-
عوامل اجتماعی	۰/۲۴۴	-
میزان مطالعه	-	۰/۲۷۴
سبک زندگی	۰/۴۱۲	-

$$GOF = \sqrt{۰/۳۳۶ * ۰/۲۷۴} = ۰/۳۰۳$$

جامعه آماری مورد پژوهش نیز، افراد از هوش فرهنگی بالایی برخوردار بودند و این نشان دهنده بالا بودن میزان این نوع هوش در بین افراد مورد پژوهش بود. تفاوت فرهنگی یک عامل درک غلط شناخته شده است که تعارض، روحیه پایین و فقدان بهره‌وری را به دنبال دارد و هوشمندی فرهنگی، یک رویکرد مهم برای غلبه بر مشکلات است. ارتباطات بین فرهنگی کارآمدتر نیازمند آگاهی، هوشیاری و سازگاری بالاتری است. در دهه‌های اخیر هوش فرهنگی به عنوان یکی از مهارت‌های لازم جهت سازگاری با موقعیت‌های جدید و عملکرد راحت‌تر و مؤثرتر در شرایط محیطی جدید به ویژه در کشورهای چند قومیتی مطرح گردیده است (عابدینی، علیزاده اقدم و عباس‌زاده، ۱۳۹۵). هوش فرهنگی مفهومی چندوجهی است که تمایلات انسانی در رابطه با فرهنگ‌های دیگر را از زوایای متفاوت واکاوی و ارزیابی می کند. کتابخانه‌های عمومی نیز برای اینکه بتوانند میزان مطالعه اعضای خود را بالا ببرند می‌بایست در جهت تقویت و اشاعه فرهنگ مطالعه همت گمارند. چون شخصی که بتواند با فرهنگ‌های مختلف سازگاری پیدا کند به راحتی می‌تواند مطالعه و دانش خود را بالاتر برد. پژوهش حاضر، مؤید آن است که ایجاد دارای هوش فرهنگی بالا از توانایی بالاتری در مطالعه و خواندن و حل مسأله‌ها برخوردار بوده و واکنش بهتری نسبت به آن نشان می‌دهند.

نتایج پژوهش همچنین نشان داد که عوامل اجتماعی بر میزان مطالعه اعضای کتابخانه‌های عمومی شهر سنجند تأثیر مستقیم و

همان‌طور که جدول ۹، نشان می‌دهد که هوش فرهنگی بر میزان مطالعه تأثیر مستقیم و معنادار؛ عوامل اجتماعی بر میزان مطالعه تأثیر مستقیم و معنادار؛ همچنین سبک زندگی بر میزان مطالعه تأثیر مستقیم و معنادار دارند. می‌توان نتیجه گرفت که بیشترین تأثیر مستقیم را به ترتیب اولویت سبک زندگی، هوش فرهنگی و عوامل اجتماعی بر میزان مطالعه دارند. بنابراین فرضیات اول تا سوم این پژوهش نیز مورد تأیید واقع شدند.

شاخص GOF در این مدل ۰/۴۱ به دست آمده که نشان دهنده مطلوبیت نسبی و قوی مدل است. چرا که ۳ مقدار در این زمینه وجود دارد ۰/۰۱ و ۰/۲۵ و ۰/۳۰ که به ترتیب نشان دهنده برازش ضعیف، متوسط و قوی است.

بحث و نتیجه گیری

نتایج آزمون فرضیه اول پژوهش نشان داد که هوش فرهنگی و مؤلفه‌های آن بر میزان مطالعه اعضای کتابخانه‌های عمومی شهر سنجند تأثیر مستقیم و معناداری دارد. نتایج این فرضیه با پژوهش‌های صمیمی و آقایی (۱۳۹۵)، عصاره، بیگدلی، مروتی و حسینی (۱۳۹۵) و روهمترا و آرورا در یک راستا است اما با پژوهش احمد و همکارانش (۲۰۱۴) هم‌سو نیست. در پژوهش صمیمی و آقایی تمام ابعاد هوش فرهنگی با عملکرد کتابداران کتابخانه‌های دانشگاه علامه رابطه معناداری وجود دارد. پژوهش عصاره و همکاران نیز نشان داد که بین هوش فرهنگی با عملکرد شغلی کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان خوزستان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. پژوهش روهمترا و آرورا (۲۰۱۴) نیز نشان داد که هوش فرهنگی با رضایت مشتریان ارتباط دارد در تبیین این نتیجه می‌توان گفت که، هوش و انواع مختلف آن از عوامل مؤثر بر مطالعه هستند. از آنجا که مفهوم اصلی هوش فرهنگی توانایی تطبیق با فرهنگ‌های جدید است، کسی که این توانایی را داشته باشد به راحتی می‌تواند در هر شرایطی به مطالعه و یادگیری بپردازد. در

معناداری دارد. نتایج حاصل از آزمون این فرضیه، با پژوهش اسدی سروستانی (۱۳۸۷)، مختاری، ریچارد و گاردنر (۲۰۰۹) در یک راستا است. در تمامی پژوهش‌های فوق، بیان شده که میزان مطالعه و گرایش به آن با عوامل اجتماعی رابطه مثبت و معناداری دارد. در تبیین این نتیجه می‌توان گفت که عوامل اجتماعی (خانواده، رسانه، کتابخانه، نظام آموزشی و دولت) از جمله عوامل تأثیرگذار بر مطالعه هستند. اجتماعی شدن فرآیندی است که از طریق آن یک فرهنگ به اعضای جامعه خود می‌آموزد تا به راه‌هایی که از نظر اجتماعی مورد پذیرش است کارکرد داشته باشد. اجتماعی شدن برای انسان ضروری است چرا که انسان فاقد غرایزی است که رفتارهای خاص را برای موقعیت‌های ویژه مشخص کند. ما باید بیاموزیم که در موقعیت‌های مختلف چه احساس، اندیشه و رفتاری داشته باشیم. این فرآیند از طریق تأثیر خانواده و سایر عوامل اجتماعی صورت می‌گیرد. اجتماعی شدن متأثر از محیط اقتصادی-اجتماعی فرد می‌باشد. عوامل مختلفی بر نیازهای اطلاعاتی مراجعه‌کنندگان به کتابخانه‌ها تأثیر دارند از جمله عوامل فردی، اجتماعی، آموزشی، مذهبی، سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، پایگاه اجتماعی و اقتصادی خانواده که عامل مهمی در جهت گسترش فرهنگ مطالعه است. در بین طبقات اجتماعی، طبقه ثروتمند همواره سعی می‌کند خرید کالاهای لوکس را به انحصار خود درآورد و امتیازات گونه‌های مفید اجتماعی و آموزشی و فرهنگی را تا آنجا که به هزینه سر و کار دارد، انحصاری کند. زیرا استفاده از کالاهای لوکس به سبب هزینه‌بر بودن تنها در انحصار اقشار بالای جامعه است. اگرچه تمامی کالاهای فرهنگی از جمله رادیو و تلویزیون، کتاب و روزنامه هزینه‌چندانی در بر ندارد به‌طور کلی فقر مالی، پایین بودن سطح فرهنگ، سطح سواد فرد، درآمد خانواده و بسیاری عوامل دیگر هستند که به‌طور مستقیم یا غیر مستقیم بر میزان مطالعه فرد تأثیر می‌گذارند. در واقع زمانی که والدین با کتابخانه‌های محیط زندگی خود آشنا بوده و اوقات فراغت خود را در کتابخانه سپری نمایند، فرزندان را به منظور عضویت در کتابخانه تشویق نمایند و او را در جهت ایجاد کتابخانه‌های شخصی در منزل همراهی نمایند، این طرز تفکر برای فرزند ایجاد می‌شود که کتابخانه و مطالعه موضوعاتی مهم و قابل صرف زمان و هزینه هستند.

نتایج مربوط با متغیر سبک زندگی نیز نشان داد که وضعیت سبک زندگی مربوط به اعضای کتابخانه‌های عمومی شهر سنجند در وضعیت متوسطی است. از اطلاعات به دست آمده، چنین

استنباط شده که سبک زندگی بر میزان مطالعه اعضای کتابخانه‌های عمومی شهر سنجند تأثیر مستقیم و معناداری دارد.

نتایج این فرضیه، با پژوهش نواح و همکاران (۱۳۹۵) در یک راستا است. در راستای یافته پژوهش حاضر می‌توان استدلال کرد، سبک‌های زندگی و ذائقه‌ها که بر مبنای انواع سرمایه‌های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و مانند اینها شکل می‌گیرند، به مصرف کالاهای فرهنگی می‌انجامد که تمایز اجتماعی با سایر اقوام را باعث می‌شود. به عبارت دیگر، مردمی که در فضای اجتماعی مشابهی قرار دارند، ذائقه‌ها، الگوهای مصرف و سبک زندگی مشابه دارند. سبک زندگی خود تحت تأثیر عوامل مختلفی همچون سرمایه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی شکل می‌گیرد و تلاطم می‌یابد. بنابراین باید انتظار داشت تا توجه به تمامی عوامل، سبک زندگی بر میزان مطالعه تأثیرگذار باشد.

راهکارها

براساس یافته‌های این پژوهش می‌توان پیشنهادهای پژوهشی زیر را ارائه کرد:

✓ برای تقویت هوش فرهنگی، پس از سنجش این نوع هوش در افراد و تعیین نقاط قوت و ضعفشان، می‌باید برنامه آموزشی لازم، متناسب با نیاز هریک از افراد ارزیابی شده، ارائه گردد.

✓ می‌توان از تمرین‌های شبیه‌سازی و ایفای نقش به منظور افزایش هوش فرهنگی اعضای کتابخانه‌ها استفاده کرد. برای این منظور کتابخانه‌ها می‌توانند محیطی را ایجاد کنند که اعضا بتوانند به طور طبیعی قادر به تعامل با افرادی از فرهنگ‌های مختلف باشند. به عنوان مثال می‌توان به ایجاد گروه‌هایی از کاربران با زمینه‌های فرهنگی مختلف و برگزاری نشست‌ها و گردهمایی‌ها برای افراد این گروه‌ها اشاره کرد.

✓ از آنجایی که مطالعه در اوقات فراغت، در آخرین اولویت جامعه پژوهش قرار داشت، پیشنهاد می‌شود از رسانه‌های جمعی و اجتماعی برای ترویج فرهنگ مطالعه استفاده کرد.

✓ از آنجا که بیشتر پاسخگویان، به مطالعه کتاب‌های چاپی علاقه دارند، پیدا کردن راه‌هایی برای کاهش قیمت این‌گونه کتاب‌ها ضروری است.

از آنجا که پاسخگویان جهت دسترسی به منابع مورد نیاز خود از کتابخانه‌های عمومی نیز استفاده می‌کنند، افزایش تعداد کتابخانه‌های عمومی کشور لازم به نظر می‌رسد و نیز معرفی این کتابخانه‌ها از طریق رسانه‌های مختلف جمعی امری ضروری است.

References

Abedini, R., Alizadeh Aghdam, M. B., & Abbaszadeh, M. (2015). A sociological study of the relationship between cultural intelligence and nationalism among the youth of

- Tabriz. *Society-Cultural Studies, Pajoheshgah Olom ensany & Motaleat farhangy*, 7(3), 112-77. (In Persian)
- Ahmad, J., Anwar, M., Anwar, A., & Bareech, K. (2014). A co-relational study of intelligence and academic achievement of students from government schools of Peshawar district. *PUTAJ-Humanities and Social Sciences*, 21(2), 107-115.
- Asdisarostani, Kh., & Karmi, N. (2007). Investigating the economic, social and cultural factors related to the tendency of young people to study (extracurricular) and their problems in this field: a case study of Shiraz city. *Olom & Fanavary Etelaat*, 23(4), 71-84. (In Persian)
- Brislin, R., Worthley, R., & Macnab, B. (2006). Cultural intelligence: Understanding behaviors that serve people's goals. *Group & Organization Management*, 31(1), 40-55.
- Center for Strategic Studies of the Supreme Council of Cultural Revolution. (2008). *Cultural observation of the most important values, norms, behaviors and cultural trends, summary and comparative analysis of the media*. Tehran: Dabir khaneh shoray alieh Farhangy. (In Persian)
- Chiu, M. M., & Chow, B. W. Y. (2010). Culture, motivation, and reading achievement: High school students in 41 countries. *Learning and Individual Differences*, 20(6), 579-592.
- Chou, S. W., & Chen, P. Y. (2009). The influence of individual differences on continuance intentions of enterprise resource planning (ERP). *International Journal of Human-Computer Studies*, 67(6), 484-496.
- Earley, P. C., & Mosakowski, E. (2004). Cultural intelligence. *Harvard business review*, 82(10), 139-146.
- Fornell, C., & Larcker, D. F. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of marketing research*, 18(1), 39-50.
- Homai, M., & Ashrafi Rizi, H. (2012). Investigating strategies for promoting the culture of reading and reading. *Pajoheshgahe Olom ensany & Motaleat Farhangy*, 11(69), 42-54. (In Persian)
- Imai, L., & Gelfand, M. J. (2010). The culturally intelligent negotiator: The impact of cultural intelligence (CQ) on negotiation sequences and outcomes. *Organizational behavior and human decision processes*, 112(2), 83-98.
- Institution of public libraries of the country (2013). *General cultural status report with emphasis on per capita study*. Available at: Retrieved from. (In Persian)
- Laali, M., Abedi, A., & Kajbaf, M. B. (2011). Construction and validation of lifestyle questionnaire. *Pajoheshhay Ravanshenakhty*, 15(1), 64-80. (In Persian)
- Mokhtari, K., Reichard, C. A., & Gardner, A. (2009). The impact of internet and television use on the reading habits and practices of college students. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 52(7), 609-619.
- Nawah, A. R., Fazli, Ab., Rajaei, M. S. & Moqtadaei, F. (2015). Lifestyle and cultural consumption: with an emphasis on free study in Ahvaz city. *Faslnameh Toseh ejtemaie*, 10(3), 28-7. (In Persian)
- Nazari, A., & Asary, F. (1390). The opinions of high school students of Shahrekord city about encouraging and inhibiting factors of free study. *Motaleat Mely Ketabdary & Sazmandehy etelaat*, 22(3), 56-73. (In Persian)
- Ng, K. Y., Van Dyne, L., & Ang, S. (2009). From experience to experiential learning: Cultural intelligence as a learning capability for global leader development. *Academy of Management learning & education*, 8(4), 511-526.
- Osareh, F., Bigdley, Z., Marvotti, Z., and Hosseini, S. M. (2015). Investigating the relationship between cultural intelligence and job performance of public library librarians in Khuzestan province. *Etelah resany & Ketabkhaneh omomy*, 22(1), 141-157. (In Persian)
- Rohmetra, N., & Arora, P. (2015). The interface between cultural intelligence and customer satisfaction: the hospitality" perspective".
- Samiei, M., & Aqaei, S. (2016). The role of cultural intelligence on the performance of Allameh Tabatabai University librarians. *Sciences and Techniques of Information Management*, 2(3), 65-80. (In Persian)
- Sarmadi, M., Saif, M. H., Talebi, S., & Abedi, S. (1389). Investigating the factors related to the academic progress of the third middle school students based on the results of the RTIMSS test and providing a path analysis model to investigate the effect of each of the factors on the

- academic progress. *Roikardhay novin Amozesh*, 5(1), 1-30. (In Persian)
- Schultz, D. (1999). *Personality theories*. translators, Karimi, Yusuf; Jamhari, Farhad; Naqshbandi, Siamak; Godarzi, Behzad; Bahirai, Hadi and Nikkho, Mohammad Reza, Tehran: *Arsbaran Baran*. (In Persian)
- Talib Zade, Nbarian, M., Abolghasemi, M., & Jamali Taze-Kand, M. (2011). The role of social science curricula in cultivating citizenship skills. *Faslnameh Rahbordy Amozesh*, 5(3), 163-169. (In Persian)
- Vaezi, M. (2010). *Plan to review and measure the country's public culture indicators (non-registered indicators)*. Tehran: Moses Entesharat kitab nashr. (In Persian)
- Yari, Sh. (2015). Examining the reading behavior of public library librarians in Kermanshah province in print and digital environments. In reading culture: theoretical foundations and practical ways of creating, developing and institutionalizing reading behavior (pp. 635-650). *By the efforts of Seyyed Mehdi Hosseini*. Tehran: Chapar; Sanandaj: University of Kurdistan. *Investigating the relationship between cultural intelligence and the job performance of public library librarians in Khuzestan province*. (In Persian)
- Yusof, N. M. (2010). Influence of family factors on reading habits and interest among level 2 pupils in national primary schools in Malaysia. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 5, 1160-1165.